

η σφήκα

που γυρνάει και τσιμπάει

Μία έκδοση της Σ.υνέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων / Τεύχος 0 - Μάης του '11

έτσι και αλλιώς πια

το καλάθι της νοικοκυράς

μόνο με πέτρες θα γεμίζει

Δευτέρα 8 ώρες, Τρίτη 8 ώρες, Τετάρτη 8 ώρες, Πέμπτη 8 ώρες, Παρασκευή 8 ώρες, Σάββατο 8 ώρες βάρδια μέχρι τις 23:00 και μου άλλαξε και την Κυριακή και με έβαλε πρωί, πάει το Σαββατόβραδο, Κυριακή 8 ώρες και μετά κατευθείαν ύπνος, Δευτέρα 8 ώρες, Τρίτη 8 ώρες, Τετάρτη 8 ώρες, Πέμπτη 8 ώρες, Παρασκευή 8 ώρες, πέρασε κι αυτό το 12ήμερο επιτέλους 2 ημέρες ρεπό, Δευτέρα 8 ώρες, πολύ γρήγορα πέρασε κι αυτό το Σ/Κ πάμε πάλι 12ήμερο... Κι όλα αυτά για 500-600 «μαύρα» ευρώ το μήνα ή «μπλοκάκι», χωρίς ένσημα, επιδόματα, νυχτερινά, υπερωρίες αργίες, συνδικαλιστικά δικαιώματα, αποζημίωση απόλυσης...

Αυτή είναι πάνω-κάτω η συνθήκη εργασίας σε δημοσιογραφικά sites-portals, όπου η μονοτονία της fast-food αντιγραφής ειδήσεων από τα κεντρικά πρακτορεία πάει πακέτο με την μονοτονία της μισθωτής σκλαβιάς για έναν μισθό πείνας. Κι αν για πολλούς άλλους εργαζόμενους η υγιής σκέψη είναι «γιατί δεν πάς να μαζεύεις πορτοκάλια στο Ναύπλιο καλύτερα», για τα αφεντικά των ΜΜΕ η μόνη σκέψη είναι «πώς θα κάνουμε και τους άλλους εργαζόμενους να δουλεύουν τόσο πολύ για τόσα λίγα, τώρα που οι εφημερίδες κλείνουν και τα διαδικτυακά ΜΜΕ ανθίζουν;». Κι η απάντηση που οι ίδιοι δίνουν, είναι κατ' αρχήν χτυπώντας τις υπάρχουσες συλλογικές συμβάσεις, για τις οποίες τα ίδια τα συντεχνιακά σωματεία του κλάδου έχουν φροντίσει να καλύπτουν ένα μικρό ποσοστό εργαζομένων και όχι την πλειοψηφία των εργαζομένων είτε στο διαδίκτυο, είτε σε άλλες επισφαλείς θέσεις εργασίας.

Έτσι τα αφεντικά την φειτική χρονιά αρνούνται να υπογράψουν συλλογικές συμβάσεις με τα σωματεία, δέχονται μόνο σε περίπτωση που αυτά αποδεχθούν μειώσεις μισθών 10-20%, εκ περιτροπής εργασία και κατακόρυφη μείωση των αποδοχών για την εργασία τις Κυριακές. Ταυτόχρονα βάζουν «λουκέτο» σε αρκετά «μαγαζιά» (π.χ. Ελεύθερος Τύπος, Απογευματινή, Voyager, Alter κ.α.) προχωρούν σε μαζικές απολύσεις εργαζομένων με ιδιαίτερη προτίμηση σε όσους συνδικαλίζονται και αντιστέκονται (π.χ. Αττικές Εκδόσεις, Imaco) και υπό καθεστώς εργοδοτικής τρομοκρατίας ζητούν από τους «τυχερούς» που μένουν να υπογράψουν ατομικές/επιχειρησιακές συμβάσεις εργασίας με μειώσεις μισθών και θεσμοθέτηση της εκ περιτροπής εργασίας (ΣΚΑΪ, Αττικές Εκδόσεις, Έθνος κ.α.).

Το μέγεθος της εργοδοτικής επίθεσης είναι τόσο μεγάλο, που η βάση των εργαζόμενων στα Media (συντάκτες, τεχνικοί, διοικητικοί, τυπογράφοι κ.α.) άρχισε να πιέζει με διάφορες μορφές την συνδικαλιστική γραφειοκρατία του κλάδου για σοβαρές κινητοποιήσεις (με κορύφωση τον προπηλακισμό του πρόεδρου της ΕΣΗΕΑ και γνωστού μπατσοσυντάκτη Πάνου Σόμπολου κατά την διάρκεια της απεργιακής πορείας στις 30/11). Αυτή η πίεση οδήγησε στην πρώτη 48ώρη απεργία σε όλα τα ΜΜΕ στις 17 και 18/12, ως απάντηση και στις εργοδοτικές κινήσεις που είχαν αναπτυχθεί το προηγούμενο διάστημα σε Πήγασο και ΔΟΛ. Τότε, (τον Οκτώβριο) οι δημοσιογράφοι του Έθνους και του Βήματος είχαν ψηφίσει κατά των 48ώρων απεργιών στα μαγαζιά τους που είχε αποφασίσει η ΕΣΗΕΑ ενάντια στις απολύσεις και υπέρ της 48ώρης απεργίας σε όλο τον κλάδο. Όταν βέβαια κηρύχθηκε η 48ώρη απεργία σε όλα τα ΜΜΕ,

πολλοί εργοδότες πάλι φρόντισαν να συσπειρώσουν τους εργαζόμενους σε απεργοσπαστική κατεύθυνση, στην λογική «η απεργία είναι 'τυφλή', χτυπάει και όσους δεν απολύουν και θέλουν συλλογικές συμβάσεις», με πρωτοστατούσα στην απεργοσπασία την γενική συνέλευση των δημοσιογράφων της «αριστερής και αντιμνημονιακής» Ελευθεροτυπίας. Μέσα σε αυτό το κλίμα, το οποίο σιγοντάρισε η ξεπουληματική τακτική της ΕΣΗΕΑ και η απουσία οποιαδήποτε λογικής απεργιακής περιφρούρησης, η πρώτη προσπάθεια για μπλοκάρισμα των κερδοφόρων κυριακάτικων εκδόσεων απέτυχε εν πολλοίς (τα φύλλα απλώς κυκλοφόρησαν Παρασκευή) και ενίσχυσε το κλίμα αντισυνδικαλιστικής ηττοπάθειας στους χώρους εργασίας.

Η επόμενη απάντηση ήταν η προκήρυξη δυο συνεχόμενων 48ώρων απεργιών από 07 ως 10/04, πάλι υπό την πίεση της βάσης των 13 σωματείων στο χώρο των ΜΜΕ που σε απεργιακή συνέλευση στο γήπεδο του «Πανελληνίου» (17/03) ζητούσαν «απεργία διαρκείας». Η συγκεκριμένη 4ήμερη απεργία πάλι δεν εμπόδισε τα αφεντικά να κυκλοφορήσουν τα κυριακάτικα φύλλα τους νωρίτερα (από Πέμπτη, την πρώτη ημέρα της απεργίας), όμως αυτή την φορά η πτώση στις πωλήσεις, η απαξίωση του κοινού για τις «μπαγατιάτικες» εκδόσεις σε συνδυασμό με το γενικό 4ήμερο μπλακ άουτ στην πληροφόρηση, οδήγησε σε σημαντική απώλεια διαφημιστικών εσόδων, προειδοποιώντας έτσι τα αφεντικά για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στις τσέπες του η απεργιακή οργάνωση των εργαζομένων.

Ταυτόχρονα, ένα μειοψηφικό κομμάτι της βάσης των εργαζομένων ανέλαβε τον συντονισμό της απεργιακής περιφρούρησης σε χώρους όπου η εργοδοτική τρομοκρατία συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος στην απεργία. Σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. Αττικές Εκδόσεις) η «σκληρή» περιφρούρηση αποδείχτηκε αποτελεσματική στο να δώσει το αγωνιστικό μήνυμα σε αφεντικά, απεργοσπάστες κι εργαζομένους. Σε άλλες περιπτώσεις η «χαλαρή» περιφρούρηση συνεπαγόταν οι απεργοί να αποξενώνονται από ένα μέσο πάλης που έχει ως σκοπό την σύγκρουση με στελέχη και απεργοσπάστες συναδέλφους κι όχι την συνεννόηση με αυτούς για να ρυθμιστούν τα προβλήματα που προκαλούνται στην λειτουργία της επιχείρησης.

Οι (δεξιοί και αριστεροί) εργατοπατέρες επίσης έδειξαν το ενδιαφέρον τους για την πρακτική οργάνωση και επιτυχία της απεργίας με το να καλούν σε απεργιακή πορεία το πρωί της πρώτης μέρας, την ώρα δηλαδή που κρίνονται πολλές από τις μάχες της εισόδου ή μη απεργοσπαστών στους χώρους εργασίας. Και ήταν πάλι η πίεση αγωνιστικού κομματιού της βάσης (κυρίως της «συνέλευσης έμμισθων, άμισθων, 'μπλοκάκηδων', 'μαύρων', ανέργων και φοιτητών στα ΜΜΕ», που προέκυψε από την κατάληψη στην ΕΣΗΕΑ τον Γενάρη του 2009) στα όργανα λήψης αποφάσεων των εργατοπατέρων που απέστρεψε αυτή την καταστροφική κίνηση. Η πίεση της βάσης των απεργών ήταν επίσης που απέτρεψε την έκδοση Δευτεριάτικων φύλλων, όταν οι εργαζόμενοι καλούνταν από τα αφεντικά να δουλέψουν από τις 6:00 το πρωί της Δευτέρας (επόμενη μέρα της τετραήμερης) και η ΕΣΗΕΑ αναγκάστηκε να παρατείνει την

Ποιες τέσσερις μέρες χωρίς την φωνή της Τρέμη και του Πρετεντέρη

Επόμενη στάση... Στάση πληρωμών

Τρίτη βράδυ, κάποιο από αυτά του Φλεβάρη με βροχή, το διπλό λεωφορείο ΠΕΡΑΜΑ-ΑΘΗΝΑ, γεμάτο κόσμο κατευθύνεται προς Πέραμα. Σε κάποια στάση ανεβαίνουν δυο ελεγκτές και αρχίζουν τον έλεγχο εισιτηρίων. Βρίσκουν κάποια ηλικιωμένη κυρία χωρίς εισιτήριο και αρχίζουν τις φωνές. Την απειλούν με πρόστιμο. Εκείνη τους λέει ότι δεν εργάζεται και δεν έχει λεφτά ούτε για να φάει. Οι ελεγκτές της λένε να κατέβει και να πάει με τα πόδια. Κάποιοι στο βάθος φωνάζουν και πλησιάζουν τους ελεγκτές. Δηλώνουν ότι και αυτοί δεν έχουν εισιτήριο, δεν προτίθενται να βγάλουν και ότι τα λεωφορεία σαν δημόσια περιουσία, τα έχουν πληρώσει δυο και τρεις φορές. Οι ελεγκτές ανεβάζουν τους τόνους και βγάζουν μπλοκ είσπραξης προστίμων. Το μπλοκ κατάσχεται σε χρόνο ρεκόρ, καθώς και άλλο ένα που βρίσκεται πάνω σε ελεγκτή. Τα έχουν χαμένα οι άνθρωποι και αρχίζουν την γκρίνια ότι και αυτοί εργαζόμενοι είναι και δε φταίνε, ενώ την ίδια στιγμή την κάνουν με μικρά βηματάκια και κατεβαίνουν από το λεωφορείο.

Η κουβέντα ανάβει μέσα στο λεωφορείο. Κάποιος πιστεύει ότι αν δεν υπήρχε η παρέα που κόντραρε τους ελεγκτές, η κυρία που δεν είχε εισιτήριο, θα είχε τραβήγματα. Τι θα γίνει λοιπόν; Θα έρχονται οι καλοί

και θα καθαρίζουν με τους ελεγκτές; Οι μετακινήσεις μόνο γίνονται απαγορευτικές για χιλιάδες κόσμο ή η ίδια η ζωή; Τρόφιμα, λογαριασμοί, ΔΕΚΟ, νερό, υγεία, σχολεία, διόδια έχουν γίνει πονοκέφαλος. Δεν υπάρχει οικογένεια που να μην έχει άνεργο. Τα μεροκάματα έχουν χάσει πάνω από 20% της αξίας τους. Όποιος διαμαρτυρηθεί, απεργήσει ή κατέβει στο δρόμο είναι πιθανό να βρεθεί στα κάγκελα. Αυτός ο κόσμος είναι σάπιος, δεν πάει άλλο!

Περιστατικά σαν και αυτό έχουν γίνει πολλά στο κέντρο και τις γειτονίες, στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις. Τα αφεντικά και το κράτος προσπαθούν και μέσα από την κρίση τους να βγάλουν κέρδη. Στο όνομα της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού του κρατικού τομέα χιλιάδες εργαζόμενοι απολύονται, γραμμές κίνησης συγκοινωνίας καταργούνται, τα εισιτήρια ακριβαίνουν 40%, εθνικοί δρόμοι δίνονται για εκμετάλλευση στους ιδιώτες και τα εισιτήρια στα διόδια απογειώνονται, καθιερώνεται 5 ευρώ για είσοδο στα

απεργία καλώντας σε βώρη στάση εργασίας για εκείνη την ημέρα.

Αν οι εργατοπατέρες ζουν σε μια παράλληλη πραγματικότητα σε σχέση με τους εργαζόμενους που εκπροσωπούν και δεσμεύονται από την ψήφο τους (πλησιάζει και η ώρα των συνδικαλιστικών εκλογών άλλωστε...), δεν μπορεί παρά να δημιουργείται ένα χάσμα σε σχέση με το μεγάλο κομμάτι των «αόρατων» εργαζόμενων στα διαδικτυακά sites/portals. Η ΕΣΗΕΑ θυμάται τους συγκεκριμένους εργαζόμενους μόνο όταν καλεί απεργίες, ενώ όλο το υπόλοιπο διάστημα τους αρνείται τα συνδικαλιστικά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιότητα του συντάκτη, κρατώντας κλειστές τις συντεχνιακές της πύλες έτσι ώστε να μην μοιράζεται μαζί τους τις εισφορές από το αγγελιόσημο (ένα ποσοστό από τα διαφημιστικά έσοδα που καταβάλλεται στο ασφαλιστικό ταμείο της ΕΣΗΕΑ). Η συντεχνιακή και αντισυναδελφική δομή και λειτουργία της ΕΣΗΕΑ (και όχι μόνο) βολεύει τα μάλα τα αφεντικά των sites, που ενώ δεν θέλουν σε καμία περίπτωση να αναγνωριστούν οι «είλωτες» τους ως συντάκτες, να τους πληρώνουν όσα δικαιούνται βάσει των ανάλογων συλλογικών συμβάσεων και να τους δίνουν μερίδιο των διαφημιστικών εσόδων, φροντίζουν (με πρώτο διδάξαντα τον Τριανταφυλλόπουλο) να στρέφουν την απέχθεια των εργαζομένων στα sites απέναντι στους εργατοπατέρες σε απεργοσπαστική κατεύθυνση. Έτσι, όσοι πληροφοριακοί εργάτες των sites θέλουν να απεργήσουν δεν μπορούν λόγω της απειλής της απόλυσης και της μη συνδικαλιστικής κάλυψης και οι υπόλοιποι θεωρούν ότι μέσω της απεργοσπασίας πιέζουν την ΕΣΗΕΑ να τους αναγνωρίσει. Το μόνο σίγουρο αποτέλεσμα είναι ότι τα αφεντικά των sites τρίβουν τα χέρια τους μιας και αυτά γεύονται χιλιάδες κλικ λειτουργώντας κανονικά εν μέσω απεργίας.

Εντέλει, στον αγώνα των εργαζομένων στα ΜΜΕ συναντάμε τις αντιφάσεις και τις προοπτικές που συναντάμε και στους αγώνες της υπόλοιπης εργατικής τάξης του τριτογενή τομέα. Από τη μία ριζοσπαστικοποίηση στα μέσα πάλης που αποκτούν χαρακτηριστικά διαρκείας και ξεφεύγουν από τα 24ωρα απεργιακά πυροτεχνήματα των γραφειοκρατών, από την άλλη συντεχνιακή δομή, οργάνωση και προοπτική του αγώνα που αποκλείει τη διερεύνηση του. Μια αντίφαση που σχετίζεται με την παραγωγική δύναμη των πληροφοριακών εργατών του 21ου αιώνα και τον διαχωρισμό της από την συνδικαλιστική τους δύναμη: Όσο οι τεχνολογίες και τα πληροφοριακά συστήματα ενσωματώνουν κομμάτι νεκρής εργασίας του παρελθόντος, άλλο τόσο η ολοένα και πιο κερδοφόρα λειτουργία τους εξαρτάται από την ζωντανή εργασία αυτών που τα χειρίζονται. Το κεφάλαιο εξαρτάται όλο και περισσότερο από την παραγωγική δύναμη των σύγχρονων εργατών, αλλά ταυτόχρονα τους έχει υπαγάγει άμεσα στην λογική του, τους έχει εξειδικεύσει, τους έχει εξατομικεύσει στον τρόπο διαπραγμάτευσης της σχέσης τους και τους έχει διαχωρίσει /απομονώσει σε παραγωγικούς τομείς, έτσι ώστε την στιγμή της μεγαλύτερης επίθεσης του κεφαλαίου στην αξία της εργατικής δύναμης, οι δυνάμεις που την υπερασπίζονται να βγάζουν στον αγώνα όλες τις αντιφάσεις της ως κομμάτι της σχέσης κεφάλαιο.

Παρ' όλα αυτά, είναι μέσα από την παραγωγική δύναμη της αλλοτριωμένης εργασίας που αναδύονται πρωτόγνωρες δυναμικές, όταν αυτή οργανώνεται ενάντια στην ολοένα και πιο ολοκληρωτική λειτουργία του κεφαλαίου, όπως φάνηκε και από το τετραήμερο black out

νοσοκομεία...

Χαριστερά στην πλειοψηφία της για όλα αυτά απαντά αυτοαναφορικά (ΠΑΜΕ) για να μην περάσουν οι αυξήσεις και φτηνό λαϊκό εισιτήριο (ΣΥΝ κ.ά.), αναπολώντας το χαμένο κοινωνικό κράτος. Την ίδια στιγμή οι αντιστάσεις που υιοθετούνται πρέπει να δίνουν χώρο να εκφράζεται ο κόσμος του αγώνα και όχι να επιβάλλονται άτυπες πρωτοπορίες.

Μια κοινωνία σε κρίση ξαναφέρει στην επικαιρότητα ξεχασμένες μορφές διεκδίκησης. Οι τοπικές συνελεύσεις κατοίκων διεκδικούν το άνοιγμα στις μπάρες στα δρόμα, την ανταλλαγή των εισιτηρίων στα Μ.Μ.Μ., την καταστροφή των ακυρωτικών, το κράξιμο στους ελεγκτές για ελεύθερες μετακινήσεις. Την άρνηση των 5 ευρώ και το μπλοκάρισμα των ταμείων στα νοσοκομεία για ελεύθερη πρόσβαση στην υγεία. Την άρνηση των πλειστηριασμών για χρέη στο κράτος. Ακόμα και τα λιγότερο δημοφιλή σαμποτάζ στα ρολόγια της ΔΕΗ, του ΟΤΕ και της ΕΥΔΑΠ όπως και την απαλλοτρίωση τροφίμων και ρούχων από τα ράφια στα Supermarket. Η

**ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ,
ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΜΙΣΘΩΝ**

Τίποτα τελικά στην κρίση δεν είναι τυχαίο. Ένας από τους πρώτους εργασιακούς κλάδους στον οποίο επιχειρείται να εφαρμοστεί η κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων και οι περικοπές μισθών (υπό το φθότερο των μισθών απολύσεων) είναι αυτός που έχει ταυτιστεί κοινωνικά με την συγκρότηση οποιαδήποτε απεργιακού αγώνα. Τα αφεντικά των ΜΜΕ επιχειρούν μια ολική εργασιακή αναδιάρθρωση όχι επειδή πιέζονται από την τρέου, αλλά επειδή οι ατομικές-επιχειρησιακές συμβάσεις διασφαλίζουν έναν εργαζόμενο ακόμα φθηνότερο και πιο υπάκουο. Και σε περίπτωση που τα καταφέρουν να τασίσουν τις απεργίες στα μαγαζιά τους, θα μπορούν να ασχοληθούν απόρροια με το ιδεολογικό τσάκισμα και την κοινωνική απομόνωση των απεργιών που θα ξεσπάσουν, για τους ίδιους λόγους, στους υπόλοιπους εργασιακούς κλάδους.

**ΠΟΛΕΜΟ στον
ΠΟΛΕΜΟ των
ΑΦΕΝΤΙΚΩΝ**

Όμως αυτά που μας ενώνουν με τους συντάκτες, τεχνικούς, διοικητικούς που εργάζονται στην βιομηχανία των ΜΜΕ δεν περιορίζονται στις διατάξεις του μνημονίου. Στον αγώνα τους αναγνωρίζουμε και αντιφάσεις που ισχύουν για το σύνολο του ιδιωτικού τομέα: Τον παραγωγικό διαχωρισμό μεταξύ ειδικοτήτων, την συντεχνιακή και εργοδοτική λειτουργία των συνδικάτων τους, τον αποκλεισμό της πλειοψηφίας των επισφαλών εργαζομένων από αυτά, την ανυπαρξία μοχλών συλλογικών αγώνων.

Όπως διακρίνουμε και κάποιες κοινές προοπτικές που αγγάζουν σπακτούν σάρκα και οστά στους εργασιακούς αγώνες του σήμερα: Την από τα κάτω συνάντηση των επισφαλών, τον διαχωρισμό τους από τα μεγαλοσπληνή, χωρίς θεσμική κάλυψη οργάνωση απεργιακών μαζών που θα σηματοδοτούν το κέρδη των αφεντικών.

**Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΑΠΕΡΓΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ
ΤΩΝ MEDIA ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ**

Συνέλιξη
της ΚΥ
Αθήνας
kyathinas.net

στην
ενημέρωση.

Ένα από τα μεγαλύτερα ζητούμενα είναι η απεργιακή/ταξική οργάνωση αυτής της δύναμης, έτσι ώστε να ξεπερνά τον παραδοσιακό και ετοιμοθάνατο συνδικαλισμό και τους διαχωρισμούς του και να δημιουργεί συνδέσεις μεταξύ των κατακερματισμένων κομματιών της τάξης, που ενώ δέχονται συνολικά την επίθεση των αφεντικών, απαντάν διαχωρισμένα και ακολουθώντας το χρονοδιάγραμμα των αφεντικών. Ένα χρονοδιάγραμμα που θέλει τους εργαζόμενους στα ΜΜΕ να υποκύψουν πρώτοι στην ολοκληρωτική «κινεζοποίηση» του μνημονίου, έτσι ώστε οι εργοδότες/προϊστάμενοι τους να μπορούν αμέριμνοι να χρησιμοποιήσουν την λειτουργία των ΜΜΕ ως ιδεολογικών θεσμών του κράτους κόντρα στις αντιστάσεις της υπόλοιπης εργατικής τάξης.

πολυεργαλείο

δύναμη βρίσκεται στην ενότητα των από κάτω και όχι στο ατομικό βόλεμα. Το ατομικό πρέπει και μπορεί να εκφράζεται μέσα από το συλλογικό. Το τοπικό, όπου υπάρχουν αγώνες για αυτομείωση, πρέπει να ριζώσει, ενώ την ίδια στιγμή να συναντηθεί με άλλες κοινές δράσεις και να εκφραστεί κεντρικά. Η γλώσσα επικοινωνίας να είναι όσο το δυνατό απλή και κατανοητή. Οι δράσεις να μπορούν να χωράνε όποιο θα ήθελε να συμμετέχει, ενώ παράλληλα να οξύνει την κατάσταση με τον κόσμο της κυριαρχίας, απαντώντας στις ανάγκες των πολλών. Η διαφορετικότητα δεν είναι απαραίτητα ανταγωνιστική, μπορεί να είναι πλούτος. Πολιτικαντισμοί, παραγωγισμοί, τσαμπουκάδες δε χωράνε. Οι διαφορετικές εμπειρίες, τα διαφορετικά σχέδια, τα διαφορετικά ατομικά θέλω κάνουν δύσκολη την προσπάθεια. Κανείς όμως δεν μπαίνει στον ταξικό πόλεμο, επειδή αυτός είναι εύκολος ή δύσκολος. Μπαίνει γιατί είναι υποχρεωμένος στην ταξική κοινωνία να διαλέξει στρατόπεδο.

Στην ιστορία πάντα υπήρχαν δυο κόσμοι. Ο κόσμος της εκμετάλλευσης και της κυριαρχίας και ο κόσμος του αγώνα των εκμεταλλεζόμενων και της αντιεξουσίας. Οι μικρές και μεγάλες μάχες για επιβίωση, χωρίς την παραίτηση της κατάργησης της μισθωτής σκλαβιάς, προετοιμάζουν το έδαφος για μια κοινωνία της ισότητας και της ελευθερίας.

Σ.

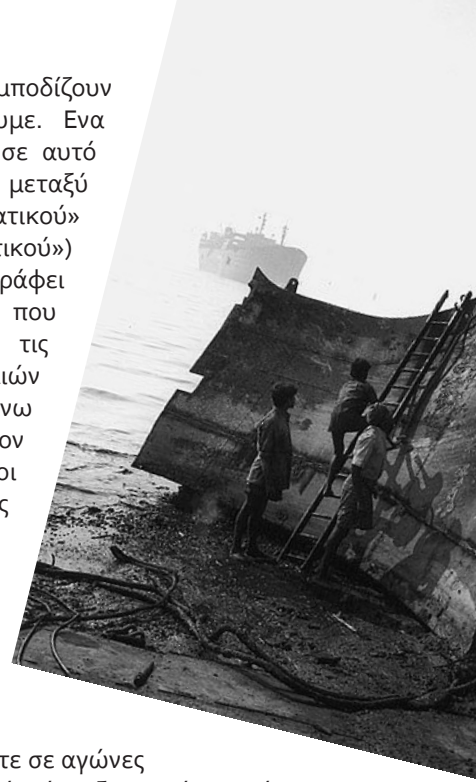
Όντας κομμάτι των εκμεταλλεόμενων αυτής της κοινωνίας αντιμετωπίζουμε κοινά προβλήματα στην καθημερινότητά μας και βιώνουμε συνθήκες καταπίεσης, που στην εν λόγω μάλιστα συγκυρία διαρκώς οξύνονται και τις οποίες θέλουμε να ανατρέψουμε προς όφελος τόσο της δικής μας ζωής όσο και των άλλων. Στην αντίληψη μας, οι αγώνες χρησιμεύουν και **μπορούν να προσφέρουν λύσεις στα πρακτικά ζητήματα** που μας απασχολούν, αφού αποτελούν έναν **τρόπο συλλογικής απάντησης απέναντι στην επίθεση** που δεχόμαστε. Αποτελούν, δηλαδή, μια οδό **συλλογικής διεκδίκησης** προκειμένου να υπερασπιστούμε τις **ανάγκες και τις επιθυμίες** μας μαζί με άλλους ανθρώπους στο **εδώ και τώρα**, ενώ ταυτόχρονα βάζουν σε μια δευτερεύουσα ανάγνωση ένα λιθαράκι στο δρόμο προς την **κοινωνική απελευθέρωση**. Μας ενδιαφέρουν, λοιπόν, ακριβώς για τον συλλογικό και ιστορικό χαρακτήρα που εμπεριέχουν, συνεπώς για τον **κοινωνικό τους χαρακτήρα**, αφού μέσα στους αγώνες οι άνθρωποι έρχονται σε επαφή, αλληλεπιδρούν και οικοδομούν κοινότητες, έτσι που ακόμα κι αν το επιμέρους αίτημα/ διεκδίκηση –που ενδεχομένως υπάρχει– δεν επιτευχθεί, οι **σχέσεις** διατηρούνται, **διαμορφώνουν τις κοινωνίες** και παράλληλα αφήνουν μια **παρακαταθήκη** για το μέλλον με τη γνώση και την εμπειρία που αποκτάται κατά τη διάρκεια τους.

Τον τελευταίο καιρό, οι αγώνες έχουν αλλάξει. Μαζί έχει αλλάξει και ο τρόπος με τον οποίο τους αντιλαμβανόμαστε. Η σχέση των εργαζόμενων με την εργασία τους έχει μεταβληθεί ριζικά δίνοντας τη θέση σε επισφαλείς δουλειές, ανασφάλιστες ή μαύρες, σε εργασίες με ατομικές συμβάσεις περιορισμένης διάρκειας, με ευέλικτα ωράρια και περίοδοι εντατικής εργασίας τις διαδέχονται περίοδοι εκτεταμένης ανεργίας. Ολος αυτός ο κόσμος της επισφάλειας, των μεταναστριών και γενικότερα των νέων εργαζομένων δεν μπορεί να διαμεσολαβηθεί από τις παραδοσιακές μορφές συνδικαλιστικής οργάνωσης όπως τα συνδικάτα (γραφειοκρατικοποιημένα ή μη) ή τα σωματεία όχι μόνο γιατί αυτά μπορεί να «μην το επιθυμούν» ή επειδή είναι «ξεπουλημένα», αλλά γιατί ιστορικά είχαν φτιαχτεί ώστε να προασπίζουν μια άλλη μορφή εργασιακής σχέσης που πλέον αρχίζει να εξαλείφεται. Γιατί επίσης είναι αδύνατο να διαμεσολαβήσουν κάποιον που σε λιγότερο από ένα χρόνο έχει αλλάξει πέντε διαφορετικές δουλειές ή που δουλεύει ταυτόχρονα σε τρεις διαφορετικές ή που τα τελευταία τρία χρόνια είναι άνεργος. Από την άλλη όμως πλευρά, και ταυτόχρονα, οι παραδοσιακές αυτές μορφές οργάνωσης των εργαζομένων παραμένουν οι μόνες που μπορούν να κηρύξουν και να διοργανώσουν μια γενική απεργία (έστω κι αν αυτό έχει καταντήσει να γίνεται για λόγους «εκτόνωσης»). Οι μόνες, επίσης, που επίσημα διαπραγματεύονται το κόστος της εργατικής μας δύναμης. Αυτή η κατάσταση έχει οδηγήσει σε ένα διπλό παράδοξο: από τη μια πλευρά να υπάρχουν αγώνες μέσα στους οποίους συναντάμε αδιαχώριστα παλιά και νέα στοιχεία, γερασμένες οργανωτικές μορφές και νέους τρόπους δράσης. Από την άλλη πλευρά, η γλώσσα που χρησιμοποιούμε προκειμένου να κατανοήσουμε αυτούς τους αγώνες παραμένει κολλημένη σε όρους

και κατηγορίες σκέψης που εμποδίζουν την περιγραφή αυτού που κάνουμε. Ενα χαρακτηριστικό παράδειγμα πάνω σε αυτό είναι η παραδοσιακή διάκριση μεταξύ «ρεφορμιστικού» και «επαναστατικού» (ή «αμυντικού» και «διεκδικητικού») αγώνα. Ενα σχήμα σκέψης που διαγράφει μονομιάς τα πολιτικά ζητήματα που μπορεί να ανοίγει ένας αγώνας, τις φανερές ή μη συγκρούσεις των παλιών με τα νέα στοιχεία, τις διαμάχες πάνω στα περιεχόμενα και τελικά τον ίδιο τον προσανατολισμό του αγώνα. Γιατί οι αγώνες στην αντίληψη αυτή –όπως τουλάχιστον ιστορικά κατέληξε σε εμάς σήμερα– θεωρούνται σαν διαχωρισμένες στιγμές, σαν στιγμιότυπα: μια δηλαδή άχρονη μάχη που διαρκώς έρχεται και χάνεται με την τυπική έναρξη και λήξη ενός αγώνα.

Εμείς αντίθετα όταν αναφερόμαστε σε αγώνες δεν εννοούμε απλώς μια συγκαιρινή μάχη ξεκομμένη από άλλες μάχες. Αντίθετα, αναφερόμαστε στους αγώνες σαν ένα σύνολο μαχών, σαν ένα σύνολο ανταγωνιστικών διεργασιών μέσα στο χρόνο, που κάθε τους πλευρά βρίσκεται σε άμεση αλληλεξάρτηση όχι μόνο με τους αγώνες που προηγήθηκαν, αλλά και με τους αγώνες που πρόκειται να ακολουθήσουν. Με αυτή την έννοια, το αποτέλεσμα ενός αγώνα δεν έχει να κάνει αποκλειστικά με την άμεση έκβασή του. Περισσότερο από αυτό έχει να κάνει με τις βαθύτερες συνέπειές του στη σχέση του με άλλους αγώνες. Με αυτό δεν εννοούμε μονάχα το αν ένας αγώνας θα είναι νικηφόρος ή όχι, το αν θα πετύχει ή θα αποτύχει σε επίπεδο επίτευξης των τρεχόντων αιτημάτων. Για παράδειγμα, ένας αγώνας εργαζομένων για 1 ευρώ παραπάνω στο μισθό δεν είναι ένας αγώνας **αποκλειστικά και μόνο** για αυτό το 1 ευρώ που αφορά **αποκλειστικά και μόνο** τους εργαζόμενους του συγκεκριμένου κλάδου που δίνει τον αγώνα. Ή η έκβαση του αγώνα στην Κερατέα π.χ. (ή οποιοδήποτε τοπικού αγώνα) δεν αφορά μόνο τους κατοίκους της περιοχής αλλά αφήνει μία παρακαταθήκη για τους επόμενους αγώνες σε επίπεδο γειτονιάς/κοινότητας.

Όταν λέμε ότι οι συνέπειες ενός αγώνα αφορούν και άλλους αγώνες εννοούμε τις μορφές σχέσεων και τα πολιτικά ζητήματα που μπορεί να θέσει ένας αγώνας και πώς αυτά είναι σε θέση να αποτελέσουν παραδείγματα πάλης και οργάνωσης για άλλους αγώνες, σε άλλους κλάδους και για άλλους εκμεταλλεόμενους σε άλλα γεωγραφικά μήκη και πλάτη. Με δυο λόγια, το πώς θα οργανωθεί για να πετύχει αυτή την αύξηση για το 1 ευρώ παραπάνω στο μισθό είναι ζήτημα το ίδιο σημαντικό

Στο εργαστήριο των κοινωνικών αγώνων

Για την απόλυση της Μαλκοζάτα Ποτυράλα...

1. Εργασία και πανεπιστήμιο

Θα ξεκινήσουμε παρουσιάζοντας τις δύο κυριότερες αντιλήψεις που αφορούν τη σχέση του πανεπιστημίου με την εργασία οι οποίες υποστηρίζονται από τους πολιτικούς χώρους που δραστηριοποιούνται πολιτικά μέσα στο ελληνικό πανεπιστήμιο. Δεν έχουμε σκοπό να καταρρίψουμε αυτές τις αντιλήψεις, ούτε και διαφωνούμε ουσιαστικά μαζί τους. Ο λόγος που τις παραθέτουμε είναι για να δείξουμε το πώς επιδρούν μέσα στους αγώνες και, κυρίως, πώς επιδρούν στην ιεράρχηση αυτών των αγώνων. Πιστεύουμε ότι έτσι θα γίνει πιο εύκολα αντιληπτό ποιοι αγώνες δίνονται μέσα στο πανεπιστήμιο και (αυτό που μας ενδιαφέρει περισσότερο εδώ) ποιοι αγώνες (συνήθως) δεν δίνονται μέσα σε αυτό.

Το πανεπιστήμιο ως κατανομητικός μηχανισμός

Η αντίληψη αυτή βλέπει το πανεπιστήμιο να σχετίζεται με την εργασία μόνο με έναν τρόπο. Τη μελλοντική εργασία των αποφοίτων του. Θεωρεί το πανεπιστήμιο ως κεντρικό μηχανισμό κατάρτισης εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και τοποθέτησης του στην παραγωγή. Η αντίληψη αυτή βάζει στο κέντρο της πολιτικής της την αξία των πτυχίων μέσα στην αγορά εργασίας και αγωνίζεται

για την υπεράσπιση των προνομίων του φοιτητικού στρώματος προσανατολισμένη κατά κύριο λόγο σε κλαδικής/συντεχνιακής φύσης αιτήματα.

ii. Το πανεπιστήμιο ως ιδεολογικός μηχανισμός

Η αντίληψη αυτή βλέπει το πανεπιστήμιο ως κατεξοχήν χώρο ενστάλαξης της κυρίαρχης ιδεολογίας στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες. Η ιεραρχία, ο εθνικισμός, ο καριερισμός, ο ατομικισμός και άλλες κυρίαρχες αξίες εμπεδώνονται στην κοινωνία και μέσω του πανεπιστημίου. Η αντίληψη αυτή οδηγεί σε μια παρέμβαση πολιτιστικής κριτικής ή ιδεολογικής σύγκρουσης, επί του περιεχομένου, που τείνει να αγνοεί ή να υποβαθμίζει τη σχέση του πανεπιστημίου με την εργασία.

iii. Και το κίνημα τι κάνει για όλα αυτά;

Οι δύο αυτές αντιλήψεις επηρέασαν τα φοιτητικά κινήματα του παρελθόντος, υπό την πολιτική ηγεμονία της αριστεράς πάντα, σε δύο κατευθύνσεις. Αυτονόητοι σύμμαχοι θεωρήθηκαν οι εργαζόμενοι στην εκπαίδευση (δάσκαλοι, καθηγητές δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αφού και οι φοιτητές είναι εκπαιδευόμενοι εργαζόμενοι)

με το ίδιο το αποτέλεσμα ενός αγώνα. Γιατί για παράδειγμα και πετυχημένος να είναι ένας αγώνας σε επίπεδο αιτημάτων, αν η έκβασή του έχει (προ)αποφασιστεί χωρίς τους ίδιους τους αγωνιζόμενους μέσα από πολιτικές διαδικασίες που τους αποκλείουν και τους πνίγουν τότε οι συνέπειες του γεγονότος αυτού είναι απείρως σημαντικότερες από ένα πρόσκαιρο νικηφόρο αποτέλεσμα. Εκείνο που διακυβεύεται κάθε φορά σε έναν αγώνα είναι το **πώς παλεύουμε, ποιες σχέσεις οικοδομούμε με τους άλλους εκμεταλλευόμενους.**

Η κεντρικότητα της σημασίας των κοινωνικών αγώνων για εμάς επομένως δεν είναι μια θέση αρχής, μια ιδεολογική πίστη ή κάποιο θέσφατο. Αντίθετα είναι ένας τρόπος να δρούμε και να στεκόμαστε απέναντι στις καταστάσεις τις οποίες η κρίση και η επίθεση των αφεντικών μας φέρνουν αντιμέτωπους. Αποτελεί δηλαδή μια **πολιτική στάση** για εμάς γιατί μέσα στους αγώνες αυτούς φτιάχνουμε τις σχέσεις, οικοδομούμε τις μελλοντικές συνεργασίες και την ενότητα εκείνη που είναι σε θέση να σπάσει τους διαχωρισμούς μέσα στους οποίους ζούμε και μας έχουν επιβληθεί (και που πολλές φορές ηθελήμενα ή αθελήτα αναπαράγουμε).

Οι σημερινοί αγώνες αποτελούν αφορμή πολιτικοποίησης για ένα μεγάλο μέρος εκμεταλλευόμενων και καταπιεζόμενων. Με αυτήν την έννοια, το να συμμετέχουμε στους σημερινούς αγώνες σημαίνει να αναζητούμε στην πράξη να αναδειξουμε τα ριζοσπαστικά τους στοιχεία και να αναρωτιόμαστε διαρκώς πάνω στο νόημά τους. Με ποιο τρόπο; Όχι αναζητώντας τις συνήθεις ιδεολογικές καθαρότητες. Ούτε όμως και μέσα από κάποια εξωτερική στάση προς τα προβλήματα και τις «αντιφάσεις» αυτών των αγώνων: το ζήτημα δεν είναι να υποδείξουμε τα «σωστά» χαρακτηριστικά στους υπολοίπους παίρνοντας τη θέση του κόμματος, του «ειδικού», της «φωτισμένης» (ή μη) πρωτοπορίας ή του ακτιβιστή που «εκτρέπει» προς αυτό που θεωρεί (εκείνος και από πριν) «σωστό».

Αυτό σημαίνει αντιθέτως την ενεργή εμπλοκή μας μαζί με άλλους εκμεταλλευόμενους σε μια κοινή εμπειρία πάλης στη βάση των δικών μας αναγκών σε σχέση με αυτές των υπόλοιπων. Σε μια συλλογική δηλαδή επεξεργασία των λαθών από προηγούμενες μικρές ή μεγάλες μάχες. Σε μια επεξεργασία των τρόπων δράσης που είναι δυνατό να παράγουν αποτελέσματα. Στην κυκλοφορία επομένως των αγώνων, δηλαδή στην επικοινωνία, στην μετάδοση και στην ενεργή οικειοποίηση από αγώνα σε αγώνα των περιεχομένων και των μορφών δράσης από άλλους αγώνες. Στην κριτική αποτίμηση αυτών των εμπειριών και το μπόλιασμά τους με τις εμπειρίες των υπόλοιπων αγωνιζόμενων με κριτήριο τη χρησιμότητά τους για το κίνημα. Με απώτερο σκοπό την ανάδειξη μιας συλλογικής επινοητικότητας που να είναι σε θέση να προκρίνει τις δυνατότητες του παρόντος απέναντι στην κρίση του καπιταλιστικού κόσμου.

Αυτό είναι και το διακύβευμα του εγχειρήματος της ΣΚΥΑ: η συμβολή

προς την κατεύθυνση αυτή. Από τη μία πλευρά η συμβολή, με τις μικρές μας δυνάμεις, στη δημιουργία νέων θεσμών που να εγγράφουν αυτήν την εμπειρία αγώνα του κινήματος σε έναν χρονικό ορίζοντα ώστε να είναι άμεσα αξιοποιήσιμη από το ίδιο. Από την άλλη πλευρά, η κριτική στήριξη ενός κόσμου που κινητοποιείται, κατά κύριο λόγο, μέσα από τις πιο παραδοσιακές δομές και που αναζητά απαντήσεις στα νέα ζητήματα που τίθενται. Γιατί μόνο μέσα από μια τέτοιου είδους συλλογική επεξεργασία αυτών των εμπειριών είναι δυνατό να αναδειχθεί, μέσα από το κέλυφος του παλιού, ένας νέος πολιτικός ορίζοντας που να είναι σε θέση να χτίσει σταδιακά μια στρατηγική του κινήματος. Στο πώς για παράδειγμα θα καταφέρουν να συναντηθούν τα κινήματα άρνησης πληρωμών με τη βάση των συνδικάτων των μεταφορών ώστε να καταργήσουν στην πράξη τις αυξήσεις στα εισιτήρια, στο πώς θα κινητοποιηθούν από κοινού γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικοί ενάντια στις συγχωνεύσεις των σχολείων ή στο πώς θα κάνουν τις καταλήψεις μαζί φοιτητές, καθηγητές και διοικητικοί υπάλληλοι.

Αποτελεί διακύβευμα το εγχείρημα αυτό για εμάς γιατί περιλαμβάνει ένα μεγάλο βαθμό πειραματισμού, ανάληψης κινδύνων, αλλά και πρωτοβουλιών χωρίς τις οποίες όμως είναι αδύνατο να δοκιμάσουμε στην πράξη την εμπειρία που έχουμε αποκτήσει. Αποτελεί διακύβευμα επίσης γιατί η ίδια η μορφή της ΣΚΥΑ, αυτή της συνέλευσης –και όχι της «κλειστής», λίγο-πολύ, πολιτικής ομάδας με τις ληγμένες θεωρητικές συμφωνίες– συνενώνει ένα κόσμο με διαφορετικές πολιτικές διαδρομές και διαφορετικές εμπειρίες αγώνα και αποτελεί μια μορφή οργάνωσης με ανοιχτά για εμάς ακόμα ζητήματα που ψάχνει τις απαντήσεις. Διακύβευμα τέλος γιατί το περιεχόμενο της πολιτικής δραστηριότητας έχει αλλάξει και δεν είναι πλέον αυτό που ήταν: αφορά δηλαδή την **επινόηση διαφορετικών τρόπων οικοδόμησης της ενότητας με τους υπόλοιπους εκμεταλλευόμενους.** Διαφορετικοί τρόποι με την έννοια ότι η ενότητα δεν αναζητάτε πλέον στη βάση μόνο του οικονομικού συμφέροντος, αλλά σε μια πολλαπλότητα αναγκών και επιθυμιών μεταξύ των αγωνιζόμενων. Πολλαπλότητα που οφείλει να περιλάβει τη διαφορετικότητα των εκμεταλλευόμενων και καταπιεζόμενων υπερβαίνοντάς την.

Αν λοιπόν παλιότερα το πολιτικό στοίχημα ήταν να κοινωνικοποιήσουμε τις αντιστάσεις, δηλαδή να τις εξαπλώσουμε σε νέους χώρους και πεδία, σήμερα πλέον περισσότερο από αυτό είναι να οργανωθούν αυτές οι αντιστάσεις: να αποκτήσουν μια συνολική προοπτική απέναντι στη συνολικότητα της επίθεσης που δεχόμαστε. Αυτή η οργάνωση των αντιστάσεων περνά μέσα από τη ζύμωση των νέων σχέσεων μεταξύ των εκμεταλλευόμενων και καταπιεζόμενων μέσα στο κοινωνικό εργαστήρι των σημερινών αγώνων. Σε μια προσπάθεια λοιπόν να γίνουμε γέφυρες σχέσεων και να μοιραστούμε μια πρώτη κριτική αποτίμηση τρεχόντων ζητημάτων των αγώνων, εκδίδουμε αυτό το έντυπο, ελπίζοντας να εμπλουτίσει τον κινηματικό διάλογο, αλλά και να συνεισφέρει στη μελλοντική έκβαση των αγώνων που έπονται: με λίγα λόγια, δηλαδή, στην κυκλοφορία τους...

Σ.ΚΥ.Α.

και αυτονόητη στρατηγική η συγκρότηση ενός πανεκπαιδευτικού μετώπου. Στην πράξη αυτό σήμαινε τη χρονική σύμπτωση των φοιτητικών καταλήψεων με τις απεργίες της ΠΟΣΔΕΠ, της ακαδημαϊκής ιεραρχίας/γραφειοκρατίας δηλαδή, και ως ένα βαθμό την εξάρτηση του φοιτητικού κινήματος από αυτήν. Παράλληλα το φοιτητικό κίνημα δεν κατάφερε να δει έναν εν δυνάμει σύμμαχό του στους άνδρες και τις γυναίκες που υφίστανται την εκμετάλλευση και την καταπίεση στον ίδιο κοινωνικό χώρο με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, τους υπόλοιπους χειρωνακτικούς ή επισφαλώς εργαζόμενους και εργαζόμενες μέσα στα πανεπιστήμια και να βρει εκείνα τα περιεχόμενα και αιτήματα που θα το ενώσει με αυτούς. Η συντεχνιακή του αντίληψη το εμπόδισε (να προσπαθήσει) να διευρύνει το φάσμα του κινήματος στα πανεπιστήμια οριζόντια (φοιτήτριες/ες-εργαζόμενες/οι) αλλά αντίθετα το οδήγησε να το διευρύνει κάθετα (φοιτητές/τριες-καθηγητές/τριες) αναπαράγοντας έτσι στην πράξη τη διάκριση μεταξύ χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας.

iv. Και τη δουλειά ποιος τη βγάζει;

Παράλληλα όμως υπάρχει και αναπτύσσεται μια (μειοψηφική) άποψη η οποία μιλάει για το

...τις εργολαβίες καθαρισμού...

πανεπιστήμιο σαν έναν χώρο που υπάρχει εργασία στο εδώ και τώρα και με διάφορους τρόπους. Πρώτη και βασική διαπίστωση είναι πως το πανεπιστήμιο πέρα από «ναός της γνώσης» είναι εργοδότης, αφεντικό. Δεύτερο, ότι μεταξύ των εργαζομένων στα πανεπιστήμια υπάρχει σαφής ιεραρχία. Στην κορυφή βρίσκονται οι πρυτάνεις και οι μεγαλοκαθηγητές και στη βάση οι καθαρίστριες και οι υπόλοιποι χειρωνακτες εργάτες. Τρίτο, μεγάλο μέρος των φοιτητών και των φοιτητριών είναι παράλληλα εργαζόμενοι. Τέταρτο, στο πανεπιστήμιο υφίσταται άμισθη ή κακοπληρωμένη φοιτητική εργασία. Με λίγα λόγια, δεν μπορεί να οριστεί αυστηρά ένα «πριν» και ένα «μετά» της εργασίας σε σχέση με το πανεπιστήμιο ή το ποιους αφορά η εργασία στο πανεπιστήμιο. Αυτές οι αυταπόδεικτες διαπιστώσεις μας επιτρέπουν να θέσουμε ως φοιτητές και φοιτήτριες που θέλουμε να αγωνιστούμε μια διαφορετική στρατηγική στις συμμαχίες που θέλουμε να χτίσουμε και στα αιτήματα που θέλουμε να παλέψουμε.

Και αν μέχρι τώρα ο συντεχνιασμός ήταν μια πολυτέλεια του φοιτητικού συνδικαλισμού, η κρίση

συνεχίζεται πίσω

και η ολομέτωπη επίθεση των αφεντικών και του κράτους αλλάζει άρδην τις συνθήκες που καλούμαστε να αντιπαλέψουμε. Καθίσταται ζήτημα επιβίωσης να αρθρώσουμε αιτήματα που να ξεκινούν από τη σκοπιά της φοιτητικής ιδιότητας αλλά να μπορούν να συγκινήσουν μεγαλύτερα κοινωνικά κομμάτια. Και ταυτόχρονα να χτίσουμε εκείνες τις σχέσεις μέσα στα πανεπιστήμια που να ξεπερνούν τις προηγούμενες μονομέρειες και να δημιουργήσουν νέες κοινότητες αγώνα που θα είναι σε θέση να συνδέσουν τους εκμεταλλευόμενους και καταπιεζόμενους μέσα σε αυτά.

Συνεπώς οι καταλήψεις αυτές αφενός έστειλαν ένα μήνυμα συνεχούς «ανασφάλειας» στους εργολάβους και αφετέρου μπλόκαραν μέχρι ενός σημείου την ίδια την επιτήρηση της εργασίας των καθαριστριών. Η πίεση αυτή προς την πρυτανεία και την εργολάβο έδειξε να φέρνει αποτέλεσμα στα τέλη Δεκεμβρίου. Η ΕΔΕ που είχε διαταχθεί για τις παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας από την πλευρά της εργολάβου Σταματίνας Αλεξίου επιβεβαίωσε αυτά που ήδη ήταν γνωστά: α) ότι δεν καταβάλλονταν στις εργαζόμενες καθαρίστριες οι προβλεπόμενες αποδοχές ενώ αναγκάζονταν να υπογράφουν ασυμπλήρωτες λευκές

...και την εργασία μέσα στο Πανεπιστήμιο...

2. Η απόλυση της Μ.Π. και ο αγώνας για την ανάκλησή της

Το καλοκαίρι του 2010, στις 6 Ιουλίου, το αφεντικό της εταιρίας «ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ ΑΛΕΞΙΟΥ & ΣΙΑ ΕΕ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ ΚΤΙΡΙΩΝ» που έχει αναλάβει εργολαβικά τον καθαρισμό των κτιρίων της πανεπιστημιούπολης επιχειρεί για πρώτη φορά να απολύσει την εργαζόμενη Μαλκοζάτα Ποτουράλα λόγω της αγωνιστικής παρουσίας της στον χώρο εργασίας, μετά από νόμιμη άδεια ασθένειας. Η εργολάβος αρχικά προφασίστηκε δύο λόγους για την απόλυση: πρώτον ισχυρίστηκε ψευδώς ότι η Μ.Π. είχε προσληφθεί εκτάκτως λόγω της γρίπης Η1Ν1, και δεύτερον άρχισε να συκοφαντεί την εργαζόμενη υποστηρίζοντας ότι αδιαφορούσε για τη δουλειά της, ήταν τεμπέλα κλπ ώστε να δικαιολογήσει την παράνομη απόλυση. Μια βδομάδα αργότερα, στις 13/7, επιχειρεί ξανά να απολύσει την Μ.Π. επειδή διεκδίκησε την καλοκαιρινή της άδεια για να παραστεί στην κηδεία του πατέρα της στην Πολωνία. Και οι δύο αυτές απόπειρες απόλυσης ακυρώθηκαν στην πράξη λόγω της άμεσης και δυναμικής αντίδρασης αλληλέγγυων φοιτητών/εργαζομένων και μελών του σωματείου συμβασιούχων του πανεπιστημίου, παρά τη συνήθη κινηματική χαλαρότητα των καλοκαιρινών μηνών. Η απόλυση τελικά ήρθε ενώ η Μ.Π. βρισκόταν σε καλοκαιρινή άδεια. Η εργολάβος κατέθεσε την αποζημίωση της απόλυσης στις 27/7, ενώ η άδεια της εργαζόμενης έληγε στις 29/7. Πέρα από το παράνομο της απόλυσης όσο ο εργαζόμενος/η βρίσκεται σε νόμιμη άδεια, ήταν προφανές ότι η εργολάβος θέλησε να αποφύγει δράσεις αλληλεγγύης όπως αυτές των προηγούμενων εβδομάδων. Αυτή ήταν η πρώτη φάση του αγώνα, όπου η αντιστάσεις των εργαζομένων και αλληλέγγυων ήταν ακόμα ασυνεχείς και διάχυτες και δεν κατάφεραν εν τέλει να αποτρέψουν την απόλυση. Παρ' όλα αυτά, άρχισε να σχηματίζεται μια χαλαρή κοινότητα αγώνα, που από το φθινόπωρο θα μετασχηματιζόταν στην «ανοιχτή πρωτοβουλία πανεπιστημιούπολης ενάντια στις εργολαβίες».

Σε δεύτερο χρόνο λοιπόν, ο πυρήνας των ανθρώπων που συμμετείχε στις κινητοποιήσεις του καλοκαιριού (δηλαδή η απολυμένη Μ.Π. και φοιτητές/εργαζόμενοι του πανεπιστημίου) σχηματίζει την «ανοιχτή πρωτοβουλία» και αρχίζει να δραστηριοποιείται κινηματικά σε τρεις κατευθύνσεις: Αρχικά, ξεκινάει μια καμπάνια αντί-πληροφόρησης στους πανεπιστημιακούς χώρους ώστε να γνωστοποιήσει την απόλυση και να πιέσει τις επίσημες διαδικασίες των φοιτητικών συλλόγων. Δεύτερον, πραγματοποιεί συγκέντρωση διαμαρτυρίας στην επιθεώρηση εργασίας ώστε να πιέσει για απόφαση υπέρ της εργαζόμενης (κάτι που καταφέρνει τελικά στις 15/10 που επιθεώρηση καταγγέλλει την απόλυση ως παράνομη). Τρίτον, προχωράει σιγά-σιγά σε πιο δυναμικές παρεμβάσεις μέσα στους χώρους του πανεπιστημίου. Σ' αυτό το τελευταίο θα σταθούμε λίγο παραπάνω, εξηγώντας εν συντομία τη λογική αυτών των παρεμβάσεων. Πέρα από τις (προβλεπόμενες) συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας στην Πρυτανεία του ΕΚΠΑ, η πρωτοβουλία αποφάσισε να προχωρήσει σε τακτικές (και απροειδοποίητες, προφανώς) καταλήψεις των γραφείων των προϊσταμένων καθαρισμού εντός των πανεπιστημιακών χώρων. Τα γραφεία αυτά ήταν πάντα το κέντρο της ρουφιανιάς, της επιτήρησης και της τρομοκράτησης των εργαζομένων – το σημείο που μαζεύονταν οι προϊστάμενοι των καθαριστριών και τα τσιράκια των εργολάβων.

αποδείξεις, β) ότι για την επιπλέον απογευματινή εργασία η Αλεξίου δεν πλήρωνε ασφαλιστικές εισφορές και γ) ότι οι εργαζόμενες αναγκάζονταν να παίρνουν άδειες άνευ αποδοχών. Η δυναμική και από τα κάτω κινητοποίηση αλληλέγγυων, φοιτητών και εργαζομένων, ανάγκασε τον αντιπρύτανη να υποσχεθεί την επαναπρόσληψη της Μ.Π. και την, έτσι κι αλλιώς σύμφωνη με το νόμο, εκδίωξη της Αλεξίου από οποιοδήποτε μελλοντικό διαγωνισμό.

Έτσι ερχόμαστε στον Φεβρουάριο του 2011, όπου όλα όσα μέχρι τότε θεωρούνταν δεδομένα αλλάζουν άρδην. Πρώτον, η Μ.Π. δεν επαναπροσλήφθηκε ποτέ, κάτι για το οποίο το πανεπιστήμιο προφασίστηκε τεχνοκρατικά/νομικίστικα κωλύματα. Δεύτερον, η Αλεξίου όχι μόνο δεν αποκλείστηκε από τον επόμενο διαγωνισμό, αλλά συνέχισε επ' αόριστον - μέσα από συνεχείς απειλές/παρατάσεις και κομπρεμί με τους υπόλοιπους υποψήφιους εργολάβους - να διατηρείται στην εργολαβία καθαρισμού του πανεπιστημίου. Και οι κινητοποιήσεις ξεκινούν, κατά κάποιο τρόπο, απ' το μηδέν.

3. Πώς το είδαμε

Πριν ακόμα τη συμμετοχή μας στην πρωτοβουλία είχαμε επεξεργαστεί μια συλλογική άποψη για το καθεστώς της εργασίας των καθαριστριών στα πανεπιστήμια. Εστίασαμε σε τρία σημεία. Πρώτο, οι εργολαβικές εταιρείες καθαρισμού λειτουργούν με όρους μαφίας. Δραστηριοποιούνται σε ένα καθεστώς άτυπης ασυλίας, αφού το πανεπιστήμιο, ως εργοδότης, είναι υποχρεωμένο νομικά να μισθώνει τις υπηρεσίες τους και κανείς δεν μπορεί να τις ελέγξει. Εκμεταλλεύονται στο έπακρο την εργασία των καθαριστριών και ταυτόχρονα αυθαιρετούν κατά βούληση όσον αφορά τα δικαιώματά τους. Δεύτερο, οι καθαρίστριες εργάζονται κάτω από το συνεχές βλέμμα των ρουφιάνων/προϊσταμένων τους. Αυτοί φροντίζουν μέσα από το φόβο και την τρομοκρατία, ακόμη και τη βιαιοπραγία, να πειθαρχήσουν τις καθαρίστριες ώστε αυτές να υπομένουν τις λευκές συμβάσεις που υπογράφουν, τις άδειες που δεν παίρνουν, τις απλήρωτες υπερωρίες, τα μισά ένσημα και ό, τι άλλο. Τρίτο, η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών και των φοιτητριών μένουν απαθείς και αδιάφοροι μπροστά σε αυτήν την κατάσταση, χωρίς να σκέφτονται ούτε λεπτό ποιες καθαρίζουν τα αμφιθέατρα και ξεσκατίζουν τις τουαλέτες του «ναού της γνώσης» και μέσα σε ποιες συνθήκες εργάζονται. Και προφανώς χωρίς να σκέφτονται ότι βρίσκονται (ή θα βρεθούν σύντομα) στην ίδια πλευρά της εργασιακής σχέσης: αυτή του εκμεταλλευόμενου.

4. Συμπεράσματα από τη συμμετοχή μας στον αγώνα

Οι παραπάνω «υποθέσεις εργασίας» είναι αλήθεια πως «βγάζουν μάτι», αν κανείς βέβαια χρησιμοποιεί τα μάτια του για κάτι άλλο πέρα απ' το να κοιτάει την πάρτη του. Μέσα από τη συμμετοχή μας όμως στον αγώνα για την ανάκληση της απόλυσης της Μ.Π. καταλήξαμε σε κάποια συμπεράσματα. Συμπεράσματα χρήσιμα πιστεύουμε, τόσο για τη συνέχιση του αγώνα, όσο και για εκείνες και εκείνους που θέλουν να κινηθούν ανταγωνιστικά μέσα στα πανεπιστήμια, και όχι μόνο, και να μην ξεκινήσουν από το μηδέν.

i. Τα αφεντικά έχουν συνείδηση (και μάλιστα ταξική!)

Σε κάθε δράση της πρωτοβουλίας η αντίδραση της εργολάβου ήταν άμεση. Μετά την πρώτη αυθόρμητη συγκέντρωση των αλληλέγγυων έδωσε την άδεια στη Μ.Π. άμεσα, μόνο για να την απολύσει μέσα στον Αύγουστο, όταν ήταν δύσκολο να αντιδράσουμε. Μετά από τις καταλήψεις του γραφείου της προϊσταμένης/ρουφιάνας της, έστειλε γράμμα στον αντιπρύτανη που έλεγε ότι απειλήσαμε τη ζωή της και ότι θα κάψουμε το σπίτι της! Είδαμε στην πράξη τι σημαίνει τσαμπουκάς των αφεντικών: πρότεινε στον αντιπρύτανη να επαναπροσλάβει τη Μ.Π. αν το πανεπιστήμιο αποσύρει την Ε.Δ.Ε. εναντίον της! Βρισκόταν πάντα σε επικοινωνία με τους υπόλοιπους εργολάβους της πανεπιστημιούπολης και γενικότερα με το σινάφι της, ώστε να μπορεί να απομονώνει τη Μ.Π. από τις άλλες εργαζόμενες εκφοβίζοντάς τες με απόλυση. Έφτασε μέχρι το σημείο να μοιράσει ένα κείμενο υπογραφών στις καθαρίστριες που ζητούσε από αυτές να υποστηρίξουν την παραμονή της στην εργολαβία, αφού αν έρθει άλλος εργολάβος (σε συνεννόηση πάντα με την Αλεξίου), θα φέρει τις δικές του εργαζόμενες!

ii. Η κοινότητα των καθαριστριών

Μέσα από την επαφή μας με τις καθαρίστριες αντιληφθήκαμε ότι ως συλλογικό υποκείμενο χαρακτηρίζονται από πολλές αντιφάσεις. Αν και κοινοτοπία, είναι κάτι που πάντα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας. Τα συλλογικά υποκείμενα σπάνια είναι ομοιογενή και τείνουν να διαψεύδουν τις στερεότυπες εικόνες που έχουμε για αυτά. Έτσι οι καθαρίστριες με τις οποίες αναπτύξαμε σχέσεις τα τελευταία χρόνια δεν ήταν όλες ούτε «υποταγμένες/βολεμένες» ούτε όλες εξεγερμένες προλετάρειες. Υπήρχαν γυναίκες που ήταν αγωνίστριες και είχαν εμπειρίες αγώνα εντός και εκτός πανεπιστημίου και αυτές που φοβόντουσαν και ήθελαν να κοιτάξουν τη δουλειά τους. Αυτές που έβλεπαν με συμπάθεια την υπόθεση της Μ.Π. και αυτές που αναπαρήγαγαν την άποψη της εργολάβου ή ακόμη και ρατσιστικές απόψεις. Παράλληλα είδαμε και την άτυπη οργάνωση των καθαριστριών μεταξύ τους. Από τη μία, οι καθαρίστριες που δεν είναι ευχαριστημένες με το καθεστώς της εργασίας τους, που κάνουν παρέα και τα συζητάνε, λουφάρουν συλλογικά, προστατεύει και υπερασπίζεται η μια την άλλη. Από την άλλη, οι καθαρίστριες που συσπειρώνονται γύρω από την προϊσταμένη και την εργολάβο, βρίσκονται σε ανοιχτή κόντρα με τις υπόλοιπες. Κοινός παρανομαστής: ο φόβος (της ρουφιάνας και της τρομοκρατίας) και η μοναξιά (της έλλειψης συλλογικών αντιστάσεων).

iii. Οι δυναμικές μειοψηφίες (με την καλή την έννοια!) στα πανεπιστήμια

Η πρωτοβουλία (μέχρι τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές) δεν κατάφερε να κοινωνικοποιήσει το ζήτημα της απόλυσης της Μ.Π. και των εργολαβιών στην πλειοψηφία των φοιτητών και φοιτητριών της Πανεπιστημιούπολης. Η άρνηση των αριστερών δυνάμεων (εκτός από φωτεινές εξαιρέσεις) να συμμετάσχουν στην πρωτοβουλία της στέρησε μια κρίσιμη μαζικότητα. Τέλος, εκτός από την απολυμένη Μ.Π. και κάποιους συμβασιούχους (μετρημένους στα δάχτυλα του ενός χεριού) δεν κατάφερε να συσπειρώσει άλλους εργαζομένους. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε και την δραστηριότητα του ΠΑΜΕ, το οποίο αν και έχει επιρροή στους εργαζομένους (η Μ.Π. συμμετείχε στο ΠΑΜΕ), ούτε μια φορά δεν το βρήκαμε στις κινητοποιήσεις, αφού, όπως μάθαμε, ήταν απασχολημένο να διασφαλίζει την κομματική του πειθαρχία στο παρασκήνιο των εργασιακών σωματείων της πανεπιστημιούπολης. Έτσι η πρωτοβουλία πλαισιώθηκε από άτομα που δραστηριοποιούνται σε στέκια και σχήματα αναρχικής/ελευθεριακής κατεύθυνσης, μεμονωμένους αριστερούς και διάφορους αγωνιστές και αγωνίστριες. Παρόλα αυτά κατάφερε να ασκήσει πίεση αρκετά δυσανάλογη προς τη μαζικότητά της (εν μέρει λόγω του ότι πανεπιστήμιο και εργολάβοι δεν ήταν συνηθισμένοι σε αγώνες τέτοιου περιεχομένου). Πίεση που φάνηκε από το γεγονός ότι η αφεντικίνα φοβήθηκε, απειλήσε, έπρεπε να σκεφτεί πώς θα αντιμετωπίσει την πρωτοβουλία. Πίεση και προς το πανεπιστήμιο, αφού ο αντιπρύτανης αναγκάστηκε να δεσμευτεί στην εκδίωξη της Αλεξίου από την εργολαβία και τη βελτίωση των όρων εργασίας των καθαριστριών και ως ένα βαθμό να πράξει προς αυτήν την κατεύθυνση. Τέλος, «πίεση» και στις ίδιες τις καθαρίστριες, αφού η δημόσια δράση μας τις ανάγκασε, με τον έναν ή άλλον τρόπο, να πάρουν θέση για την απόλυση και τη σχέση τους με τα αφεντικά. Αυτή η αποτελεσματικότητα στηρίχτηκε στη καλή οργάνωση των δυνάμεών μας. Έτσι αντί να καταφύγουμε σε μια καταγγελιολογία και την επίκληση μιας μελλοντικής μαζικότητας ή σε έναν αυτοαναφορικό

ακτιβισμό, επιλέξαμε εύστοχες δράσεις τόσο σε κινηματικό όσο και θεσμικό επίπεδο. Η κατάληψη των γραφείων των προϊσταμένων μέσα στις σχολές μας έκανε ορατούς τόσο στα αφεντικά όσο και τις ίδιες τις καθαρίστριες. Ταυτόχρονα, η πίεση στις πρυτανικές αρχές με μια συγκεκριμένη ατζέντα ζητημάτων και όχι με γενικολογίες και τον ανέξοδο τσαμπουκά που συνηθίζεται στον φοιτητικό συνδικαλισμό κατάφερε να αποσπάσει δεσμεύσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως προηγούμενο στην εξέλιξη του αγώνα ενάντια στις εργολαβίες στα πανεπιστήμια.

iv. Χτίζοντας σχέσεις

Η απόσταση μεταξύ πολιτικοποιημένων ατόμων και ομάδων και κοινωνικών ομάδων είναι μια πραγματικότητα. Και δεν μπορεί να απαντηθεί ούτε με την ιδεολογικοποιημένη άρνησή της, ούτε με αφηρημένα συνθήματα και διακηρύξεις. Αυτό που μπορεί να είναι η αρχή μιας απάντησης είναι η επιμονή, η συνέπεια, η παρέμβαση. Με τους εργαζομένους στα πανεπιστήμια, ιδιαίτερα με τις καθαρίστριες, μοιραζόμαστε μια καθημερινότητα. Μια καθημερινότητα μέσα στην οποία όμως μέχρι τώρα δεν συναντιόμαστε. Οι πολιτικές/κινηματικές σχέσεις δεν είναι κάποιο συμβόλαιο που υπογράφουν τα δύο ενδιαφερόμενα μέρη. Είναι ακριβώς σχέσεις καθημερινότητας και τριβής. Ξεκινάνε από την καθημέρα σε ανθρώπους που οι περισσότεροι βολεύονται να αγνοούν και αναπτύσσονται, μέσα στο χρόνο, στην ανταλλαγή απόψεων, την εμπιστοσύνη, το σεβασμό, αλληλεγγύη. Αυτό το καταλάβαμε αφού εκεί που είχαμε αναπτύξει τέτοιου είδους σχέσεις από καιρό πριν, μας ήταν πιο εύκολο να επικοινωνήσουμε το ζήτημα της απόλυσης της Μ.Π., να μάθουμε πληροφορίες για το καθεστώς εργασίας και των σχέσεων εργαζομένων-ρουφιάνων-αφεντικών και τη στιγμή του αγώνα να προσεγγίσουμε περισσότερο τις καθαρίστριες.

Υστερόγραφο..

Προφανώς όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν συλλογική απόφαση ή επεξεργασία της πρωτοβουλία και η ευθύνη τους βαρύνει μόνο τους υπογράφοντες. Παρ' όλα αυτά θα υποτιμούσαμε υπερβολικά τις πολιτικές διεργασίες και τις ανταλλαγές εμπειριών εντός αυτής της κοινότητας αγώνα που σχηματίζεται τα τελευταία χρόνια στην πανεπιστημιούπολη αν υποστηρίζαμε πως όλα αυτά είναι απλώς ατομικές απόψεις. Πολύ περισσότερο από ατομικές απόψεις, είναι μια πρόχειρη αποτίμηση κατακτημένων σχέσεων συλλογικοποίησης και αγώνα, το μέλλον των οποίων θα κριθεί, όπως πάντα, στους δρόμους.

Ιάσωνας & Αλέξανδρος
Απρίλιος 2011

Τα μέσα μαζικής μεταφοράς βρέθηκαν στο στόχο στρατηγικής κυβερνητικής πολιτικής τους τελευταίους μήνες, με στόχο την ιδιωτικοποίηση τους και την μετατροπή τους σε πηγή κέρδους για το κεφάλαιο. Αυτός ο στόχος περνάει, αναγκαστικά, από τις απολύσεις χιλιάδων εργαζομένων κι από την επίθεση του κράτους στο (περιορισμένο έτσι κι αλλιώς) αγαθό της μεταφοράς: ήδη το εισιτήριο έχει αυξηθεί κατά 40%, και πολλές σιδηροδρομικές γραμμές έχουν διακοπεί.

Όλους αυτούς τους μήνες, οι εργαζόμενοι στα μέσα μαζικής μεταφοράς έδωσαν αρκετούς αγώνες, υπό δύσκολες συνθήκες, αφού δεν είχαν μεγάλη πείρα αγωνιστικών κινητοποιήσεων, μιας και για χρόνια

Όταν λοιπόν αναγγέλθηκε ότι στην επόμενη απεργία των οδηγών στον ησαπ και στο μετρό, τα σωματεία θα κάνουν το ίδιο, δηλαδή αντί να σταματήσουν τους συρμούς θα μπλοκάρουν τα ακυρωτικά μηχανήματα, σύσσωμοι οι θεσμοί του κράτους (κόμματα, μμε, δικαιοσύνη, κλπ) βγήκαν να κατηγορήσουν τους εργαζόμενους ότι κάνουν "κατάχρηση της δημόσιας περιουσίας" και να τους

Μια στιγμή μιας απεργίας

είχαν αφήσει τις τύχες των συνθηκών εργασίας τους στους επαγγελματίες της διαμεσολάβησης, στους εκπροσώπους δηλαδή των κομμάτων στα συνδικαλιστικά τους όργανα. Γι' αυτό δεν κατάφεραν, μέχρι τώρα, να αποτρέψουν τα σχέδια της κυβέρνησης. Κι επειδή αυτούς τους αγώνες δεν τους πήραν στα ίδια τους τα χέρια κι επειδή δεν βρήκαν πραγματική υποστήριξη από άλλους κλάδους εργαζομένων, και κυρίως από όλους εμάς που χρησιμοποιούμε καθημερινά για να πάμε στην δουλειά μας τα μέσα μαζικής μεταφοράς (εννοείται εκτός από λίγες αλλά σημαντικές εξαιρέσεις ομάδων ανθρώπων που στάθηκαν δίπλα τους). Μέχρι τώρα αυτό το πράγμα το πληρώσαμε κι εμείς κι αυτοί. Εμείς με την αύξηση του κόστους μεταφοράς και με την ακόμα περαιτέρω υποβάθμιση της (κόψιμο δρομολογίων στο σιδηρόδρομο και στα λεωφορεία, αύξηση τιμής εισιτηρίων, καθυστέρηση έργων ηλεκτρικού, κλπ) κι αυτοί με μειώσεις μισθών, απολύσεις, αύξηση του φόρτου εργασίας, κλπ. Κάτι πρέπει να φταίει που το κράτος και το ιδιωτικό κεφάλαιο που θα κάνει μπίζνες με τις μεταφορές, κατάφεραν να μας πάρουν το παιχνίδι σ' αυτό το γύρο. Εκτός κι αν δεν νίκησαν αυτοί, αλλά απλώς χάσαμε εμείς. Εμείς θέλουμε εδώ να αναφερθούμε σε ένα περιστατικό κατά την διάρκεια των απεργιών, που εκτιμούμε ότι αν το μελετήσουμε με προσοχή, μπορούμε να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα για τους μελλοντικούς αγώνες.

Σε κάποια στάση εργασίας του ηλεκτρικού, το σωματείο του ησαπ, προφανώς υπό την ισχυρή πίεση της βάσης των εργαζομένων, αποφάσισε αντί να σταματήσει τους συρμούς, να μπλοκάρει τα ακυρωτικά μηχανήματα των εισιτηρίων στις αποβάθρες. (Έχει προηγηθεί η εφαρμογή μιας παρόμοιας πρακτικής εδώ και δύο χρόνια από διάφορες ομάδες ανθρώπων, που παλεύουν για δημόσιες μεταφορές, βλ. κείμενο "Επόμενη στάση: στάση πληρωμών"). Αυτό το περιστατικό είναι μια σημαντική στιγμή ρήξης για τα ήθη των διαμαρτυριών ενός κλάδου εργαζομένων στον τόπο μας, επειδή ανάμεσα στα άλλα ήταν μια έμπρακτη απόδειξη ότι ο αγώνας τους ήθελε να είναι κάτι παρά πέρα από μια συντηχητική διεκδίκηση. Ήθελε να αγκαλιάσει και τους επιβάτες, τους χρήστες δηλαδή των υπηρεσιών του ηλεκτρικού. Εννοείται ότι έτσι έγινε αντιληπτό από όσους επιβάτες βρέθηκαν τυχαία να μετακινούνται αυτές τις ώρες. Γιατί για πρώτη φορά, είδαν στον απεργό του ηλεκτρικού, κάποιον που τους αντιμετωπίζει με αλληλεγγύη κι όχι κάποιον που τους βάζει απέναντι του. Κάποιον που αγωνίζεται, σηκώνοντας ο ίδιος το βάρος της απόφασης του, αλλά και φροντίζοντας να μεταφέρει το κόστος αυτού του αγώνα στις πλάτες των αφεντικών και της κυβέρνησης, όχι στις πλάτες εργαζομένων και ανέργων που κάνουν χρήση των μαζικών μέσων μεταφοράς. Εννοείται, επίσης, ότι αυτό έκανε την κρατικά διορισμένη διοίκηση του ησαπ, τα σκυλιά της κυβέρνησης δηλαδή, να λυσσάζουν από το κακό τους.

απειλήσουν μέσω της διοίκησης του ησαπ, ότι θα ασκήσουν νομικές διώξεις, επειδή "τα διαφυγόντα κέρδη θα τα πληρώσουν οι πολίτες". Ήταν όμως η μόνη φορά που δεν βγήκαν να πουν ότι "νέα ταλαιπωρία περιμένει τους επιβάτες σήμερα". Ήταν η μόνη φορά που δεν μπόρεσαν να παίξουν το παιχνίδι της "αγανάκτησης του κοινωνικού συνόλου".

Τα μέλη των σωματείων του ησαπ και του μετρό, όντας υπάκουα τσιράκια των κομμάτων, παρότι η νέα νομοθεσία καταργεί ουσιαστικά το ρόλο τους, αφού τους αφαιρεί την δυνατότητα της συλλογικής διαπραγματεύσεως, δεν τόλμησαν να προχωρήσουν στην απόφαση του κλάδου. Η βάση των εργαζομένων, οργανωτικά αδύναμη και άρα χωρίς την αυτοπεποίθηση της συλλογικής δύναμης, δεν αντέδρασε για να υπερασπιστεί αυτή την απόφαση. Κι έτσι οι απειλές πέρασαν.

Αυτό το γεγονός δείχνει ότι ο αγώνας στις μεταφορές, αλλά και στους υπόλοιπους κλάδους, δεν θα έχει καλή μοίρα όσο αφήνεται στα χέρια των μελών των κομμάτων, που λέγονται συνδικαλιστές. Γιατί η περίοδος που οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι, οι νταβατζήδες των εργαζομένων δηλαδή, μπορούσαν να τα βρίσκουν με αφεντικά και με το κράτος, και να εξασφαλίζουν στοιχειώδη πράγματα για τους εργαζόμενους, έχει περάσει ανεπιστρεπτή.

Δείχνει όμως παράλληλα ότι αυτό που φοβούνται περισσότερο σε ένα αγώνα τα αφεντικά και το πολιτικό προσωπικό που τους εκπροσωπεί στο κοινοβούλιο, είτε σε μια απεργία, είτε σε κάποια άλλη μορφή διαμαρτυρίας, είναι η αλληλεγγύη μεταξύ των εκμεταλλεόμενων. Είναι η απώλεια της δυνατότητας να παίζουν το παιχνίδι του "διαίρει και βασίλευε": όταν δηλαδή δεν μπορούν να μας διαχωρίσουν, να μας κάνουν να στραφεί ο ένας εργαζόμενος εναντίον του άλλου. Να κάνουν να στραφεί ο ιδιωτικός υπάλληλος ενάντια στον δημόσιο υπάλληλο, ο ντόπιος εργαζόμενος ενάντια στο μετανάστη, ο εργαζόμενος που χρησιμοποιεί τα μέσα μαζικής μεταφοράς ενάντια στους οδηγούς. Και παράλληλα να έχουν απέναντι τους μια απεργία που τους κοστίζει υλικά: να χάνουν χρήμα.

Αν λοιπόν αυτό που φοβούνται, είναι η συλλογική μας δύναμη και η οικονομική τους επιβάρυνση, αξίζει να κάτσουμε να σκεφτούμε πρακτικά πάνω σε αυτή την ιδέα.

H.

Το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας και εκδίδεται με ευθύνη της Σ.υπέλευσης για την Κυ.κλοφορία των Α.γώνων.

Η Σ.ΚΥ.Α. είναι μια συνέλευση ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές και πολιτικές εμπειρίες. Τι κοινό έχει μια σερβιτόρα με ένα φοιτητή; Ο πληροφοριακός εργάτης με την μετανάστρια καθαρίστρια; Ο ομοφυλόφιλος άνδρας μ' ένα άνεργο; Τι σχέση έχει η ΣΚΥΑ με τους άλλους εκμεταλλεόμενους-καταπιεζόμενους; Μια απάντηση έχουμε να δώσουμε: τους μικρούς και μεγάλους αγώνες που ξεσπούν εδώ κι εκεί. Αυτή την πραγματική κίνηση των κοινωνικών ανταγωνισμών μας ενδιαφέρει να κατανοήσουμε, να κριτικάρουμε, να αναδείξουμε και να διαδώσουμε, σ' αυτές τις σελίδες. Με γνώμονα τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας. Για την αλλαγή των καθημερινών μας σχέσεων. Για την κοινωνική απελευθέρωση.